



עת"א 54461/09/22 - עבד אלטיף מחאמיד נגד הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

26 אוקטובר 2022

עת"א 54461-09-22 מחאמיד נ' הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון ואח'

בפני כב' הנשיא רון שפירא

עבד אלטיף מחאמיד ע"י ב"כ עו"ד סמי סעיד

העותר

נגד

המשיבים

1. הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון

2. מדינת ישראל

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים בתמצית:

לפני עתירת העותר שהוגשה נגד החלטת המשיב בדבר הפסקה מנהלית של עבודות השירות וריצוי יתרת העונש במאסר בפועל בבית סוהר.

העותר נדון בגין עבירות תעבורה לעונש מאסר של 3 חודשים לריצוי בדרך של עבודות שירות החל מיום 05.04.22. הספיק לרצות 17 ימים בלבד וביום 01.05.22 נעצר העותר בגין נהיגה בפסילה ושחרר למעצר בית בתנאים מגבילים. על רקע זה נערך לעותר שימוע, לאחר שניתנה לו שהות להסדיר את עניין מעצר הבית אך עדיין היה מצוי בתנאים מגבילים שאינם מאפשרים ריצוי עבודות השירות. גם בתיק המעצר החדש הופנה העותר לממונה על עבודות השירות. עם זאת, בשל היותו במעצר בתנאים מגבילים הומלץ על הפקעת עבודות השירות בתיק הנוכחי. בנסיבות אלו התקבלה החלטה על הפקעת עבודות השירות וריצוי המאסר בבית הסוהר.

העותר טוען כי הינו צעיר בתחילת דרכו, נישא אך לפני חודשיים, נשפט ל-3 חודשי עבודות שירות בגין עבירת תעבורה קלה. התייצב במועד והחל בריצוי עונשו אך לאחר זמן קצר נעצר בגין עבירת תנועה בגינה ושחרר למעצר בית מלא בתנאים מגבילים באופן שנבצר ממנו להתייצב להמשך עבודות השירות. על כן, הוחלט על הפסקה מנהלית של עבודות השירות. נטען כי העותר נקלע למצב שאין לו שליטה עליו עת רכב על טרקטורון בקרבת מגוריו ועניינו יתברר בביהמ"ש בקרוב. נטען כי לא הייתה לעותר כל כוונה להפר את תנאי עבודות השירות ויש בכוונתו לסיים לרצות את עבודות השירות מיידית עם סיום התיק בו הוטל עליו מעצר בית. נטען כי אינטרס הציבור הוא בשיקום אנשים צעירים כמו העותר.

המשיב טוען כי ההחלטה הינה סבירה ומתבקש הן מההיבט הטכני היישומי והן בהיבט המהותי. העותר ביצע 17 ימי עבודות שירות וביצע עבירה נוספת בגינה נעצר והוגש נגדו כתב אישום בגין אותה עבירה שבגינה נגזר דינו לעבודות

עמוד 1



שירות, נהיגה בזמן פסילה. הוא שוחרר למעצר בית בתנאים שלא אפשרו את המשך ביצוע עבודות השירות ולמרות שיחידת עבודות השירות המתינה כ-4 חודשים כדי לבדוק האם ניתן לרצות את עבודות השירות במקביל לניהול ההליך החדש, הסטטוס שלו לא שונה בחלוף כמעט חצי שנה ולכן הוא זומן לשימוע והתקבלה ההחלטה. הסטטוס בו נמצא העותר אינו מאפשר לו לרצות את עבודות השירות. כמו כן, הרציונל בבסיס ההחלטה להמיר את העונש בעבודות שירות, שהוא רציונל שיקומי, כבר אינו תקף כאשר במהלך ריצוי העונש העותר מבצע את אותה עבירה שוב. על כן, העותר אינו זכאי לפריבילגיה שבריצוי העונש בעבודות שירות כאשר הוא ממשיך לבצע עבירות דומות. בהחלטה לא נפל פגם המצדיק התערבות ולכן יש לדחות את העתירה.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת המסמכים שהוצגו לעיוני הגעתי למסקנה כי דין העתירה להידחות. המשיב הפקיע את עבודות השירות שהוטלו על העותר על פי סמכותו מכוח הדין ולא מצאתי פסול בשיקול הדעת שהפעיל לצורך כך או בסבירות ההחלטה.

עוד יצוין כי במקרה זה העותר לא עמד במחויבות החלה עליו להצדיק את הענישה השיקומית שהוטלה עליו.

"האמצעי העונשי של מאסר בעבודות שירות נועד לספק חלופה עונשית אשר תכליתה לאזן באופן ראוי בין הצורך להטיל על נאשם עונש מאסר בגין עבירה שעבר, לבין האינטרס למנוע בנסיבות מתאימות, תוצאות קשות של מאסר בפועל מקום שניתן להשיג את מטרת הענישה ואת אינטרס הציבור שהיא אמורה לשרת בדרך מתונה שפגיעתה בנאשם תהיה פחותה. כך, נוצרה חלופה מוסדית לעונש מאסר לזמן קצר, המבקשת לקדם את מטרות השיקום שבענישה ההולמת במיוחד נאשמים שאינם מעורים בעולם הפשע אך עברו עבירה הראויה לעונש מאסר, אך נשיאת מאסרם בין סורג ובריח עלולה לדרדרם לעולם הפשע, ואף אינה כורח בלתי נמנע להגשמת אינטרס הציבור בענישה. וכך, מקום שניתן להשיג את המטרות העונשיות של המאסר בדרך מועילה יותר לחברה ופוגענית פחות לעבריין, יש להעדיף דרך זו..."

הטלת מאסר בעבודות שירות נתפסת בדין כפריבילגיה המוענקת לנאשם. על הנאשם נגזר עונש מאסר והוא "מתוויג" כמי שנדון למאסר, אלא שניתנת לו אופציה לרצות את מאסרו בתנאים פתוחים של חיים במסגרת חופשית ועבודות שירות במקום ריצוי מאסר בכלא. פריבילגיה זו אינה מוקנית לנאשם באורח מוחלט ובלתי מותנה. היפוכו של דבר. היא הדירה וניתנת לביטול בכל שלב, מקום שהנאשם אינו עומד בציפיות המתחייבות ממנו לצורך מימושה. נאשם המבקש לרצות את מאסרו בעבודות שירות חייב לקבל עת (כך במקור, ככל הנראה צריך להיות "על") עצמו עול אחריות הנילווה למסלול עונשי מיוחד זה, ולבצע את המוטל עליו על פי הוראות הממונים, בלא סטייה והפרה של הכללים..."

סעיף 51ט' לחוק העונשין, הסדיר את אופן הפעלת סמכותו המינהלית של הנציב להפקיע את עבודות השירות בהתקיים אחת העילות הסטטוטוריות לכך. אותן עילות מייצגות מצבים בהם העובד אינו עונה בהתנהגותו לאמות המידה הנדרשות, ולכן תכלית עבודות השירות מסוכלת ונדרש אז לכוון את העבריין למסלול העונשי הרגיל, תוך התחשבות בתקופה אותה ריצה בעבודות עד מועד ההפקעה..."



רע"ב 426/06 נאסר חווא נ' שירות בתי הסוהר (פורסם בנבו, החלטה מיום 12.03.2006).

בין העילות הקבועות בסעיף 51ט' (א) לחוק העונשין מצויה העילה לפיה העותר "נתון במעצר או משוחרר בערובה בתנאים שאינם מאפשרים את התייצבותו להמשך ביצוע עבודת השירות"; בענייננו התקיימה עילה זו ועל כן, אינני סבור כי נפל פגם בהחלטת המשיב אשר הורה על הפסקת עבודות השירות שכן העותר נתון במעצר בתנאים שאינם מאפשרים את התייצבותו להמשך ביצוע עבודות השירות. כמו כן, בענייננו, העותר מואשם כי ביצע שוב את אותה העבירה בתיק הנוסף בעת ריצוי עבודות השירות בתיק שבנדון והדבר מקים חשש מהותי כי הפריבילגיה של ריצוי מאסר בעבודות שירות אינה הולמת אותו, שכן ככל הנראה לא למד לקח ובהתבך בביצוע עבירות דומות נוספות בעודו מרצה מאסר בעבודות שירות בגין עבירה קודמת. לכן ייתכן כי הענישה השיקומית איננה מתאימה לעותר ויש בהתנהגותו כדי לקעקע את הבסיס שעליו נשען העונש השיקומי, כפי שנקבע בעניין חווא הנ"ל. עם זאת, לשם קביעה כי העותר אינו ראוי לפריבילגיה שבריצוי עבודות השירות דרושה תשתית עובדתית ראויה כי אכן ביצע את העבירה הנוספת. לעניין זה הגשת כתב אישום משקפת את ההנחה כי גורמי אכיפת החוק בתביעה הכללית סבורים כי קיימות ראיות משפטיות לכאורה המניחות יסוד סביר להרשעת העותר בעבירות המיוחסות לו ומדובר בראיות מספיקות כדי להקים חשש כי העותר ביצע עבירה דומה נוספת, למרות ההזדמנות שניתנה לו. בנסיבות אלו, סבורני כי גם מסיבה זו ההחלטה שניתנה בענייני סבירה. יצוין לעניין זה כי אין מדובר בשיקולים שהובאו בחשבון בעת מתן החלטת המשיב, אשר פעל במסגרת החוק והחליט על הפסקה מנהלית בהתאם לעילה הקבועה בסעיף 51ט' (א) (5) לחוק העונשין מכיוון שהעותר נתון במעצר בתנאים שאינם מאפשרים התייצבותו להמשך ביצוע עבודות השירות. אך שיקולים אלה בהחלט יכולים להילקח בחשבון בעת שבימ"ש זה שוקל האם להתערב בהחלטת המשיב על מנת שלא לפגוע בשיקוליו של ביהמ"ש בתיק הנוסף, אשר טרם גזר את דינו של העותר וייתכן כי יחליט לפנות למסלול שיקומי.

בסיכומי של דבר, במקרה זה אינני סבור כי נפל פגם בהחלטת המשיב המצדיק את התערבות בעת המשפט בהחלטה. המשיב פעל כדין כאשר החליט על הפסקה מנהלית. כמו כן, לא מצאתי כי קיימת הצדקה בנסיבות העניין לפעול לפנים משורת הדין ולהמתין להתקדמות ההליך הפלילי בתיק הנוסף.

לאור המפורט לעיל, העתירה נדחית.

כדי לאפשר לעותר לעבור הליך של מיון מוקדם בטרם תחילת מאסר, וכן להשלים את הדיון בהליך הנוסף המתקיים בענייני, אני מורה כי על העותר להתייצב לריצוי מאסרו בבית מעצר קישון ביום א' 20.11.22 עד השעה 9:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על הנדון לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טלפונים: 074-7831077, 074-7831078.

ניתן היום, א' חשוון תשפ"ג, 26 אוקטובר 2022, במעמד העותר וב"כ הצדדים.

רון שפירא, נשיא